

Hebben en Houwen

Het Amsterdam Museum beheert de collectie van de stad Amsterdam. Al met al zijn dat zo'n 90.000 objecten. Van middeleeuwse schoentjes tot schilderijen uit de Gouden Eeuw, van oude poppenhuizen tot een portret van Theo van Gogh. In 'Hebben en Houwen' staat iedere keer weer een ander object centraal uit de collectie van alle Amsterdammers. Deze keer de zilveren troffel van moeder Heineken.

Honderdvijftig jaar gelden werd in Amsterdam een merk geboren dat de wereld zou veroveren: Heineken. In het Stadsarchief is op dit moment een tentoonstelling te zien over de grote Amsterdamse bierpionier, Gerard Heineken (1841-1893). In 1864 begon Heineken met het brouwen van zijn eigen bier in 'De Hooiberg', een oude brouwerij die hij had overgenomen. Zijn 'Beierse' pils werd al snel populair.

Een paar jaar later liet hij een nieuwe brouwerij bouwen vlak buiten de stad. Inmiddels

AMSTERDAM
MUSEUM

ligt die plek dankzij alle stadsuitbreidingen midden in de stad, aan de Stadhouderskade. Bier wordt er niet meer gemaakt, wel veel gedronken. In plaats van een brouwerij is er nu de Heineken Experience te vinden. Maar toen hij werd gebouwd was het een zeer moderne bierbrouwerij, aangedreven door stoomkracht. In het Amsterdam Museum ligt de zilveren troffel, waarmee **de eerste steen** is gelegd. Niet door Gerard Heineken zelf, maar door zijn moeder Anna. Zij had de eer om in 1867 de eerste steen te leggen met het gegraveerde zilveren schepje. Hoe het gebouw er toen uitzag is nog een beetje te zien aan het bijzondere houten bakje, dat speciaal voor de troffel was gemaakt. Het bakje is een soort uitgebrekte maquette van het fabrieksgebouw uit 1867, al is het wel een vrije interpretatie. Op de bodem van het bakje

zit een zilveren plaatje, met een tekst die bierliefhebbers zal goeddoen. 'Dees steen door U gelegd, Zij strekke eens ter zege / Van 't kostelijk Amsterdam / Door het brouwen van goed bier / Worde 's volks wensch verkregen / Voor goed hun afscheid van Schiedam'. Schiedam, daar kwam veel jenever vandaan. Heineken vond jenever een verderfelijke drank, slecht voor de volksgezondheid, maar dat gold natuurlijk niet voor bier! Daar kon alleen maar 'zege' voor Amsterdam van komen...

Laura van Hasselt, conservator Amsterdam Museum

Amsterdam Museum, bruikleen Stichting Heineken Collectie, Amsterdam